

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 13/2003 vp

Hallituksen esitys Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 2003 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön

alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 99/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön päällikkö Sakari Vuorensola ja ulkoasiainneuvos Hannele Tikanvaara, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä marraskuussa 2002 allekirjoitetun Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen. Sopimus on jaetun toimivallan sopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden ja osittain yhteisön toimivaltaan. Sopimuksen perustana ovat vuonna 1990 tehty Euroopan yhteisön ja Chilen yhteistyösopimus sekä vuonna 1996 tehty Euroopan yhteisön ja Chilen yhteistyötä koskeva puitesopimus. Sopimuksen päämääränä on laajentaa Euroopan unionin ja Latinalaisen Amerikan alueellisen yhdentymisen osapuolina olevien valtioiden suhteita näiden kahden alueen strategisen assosiaation edistämiseksi ja lujittaa osapuolten välistä poliittista vuoropuhelua. Sopimus kattaa erityisesti politiikan,

kaupan, talouden, rahoituksen, tieteen, tekniikan, kulttuurin ja julkishallinnon yhteistyön sekä yhteistyön sosiaalialalla. Johtavana kauppapoliittisena tavoitteena on tavarakaupan vapauttaminen asteittain ja vastavuoroisesti vuonna 1994 tehdyn tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen mukaisesti. Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jonka kuluessa osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen voimaantulon edellyttämien menettelyjen päätökseen saattamisesta. Voimaan tullessaan sopimus korvaa vuonna 1996 Euroopan yhteisön ja Chilen välillä tehdyn puitesopimuksen. Hallituksen esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lakiehdotus on tarkoitettu tule-

maan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Euroopan yhteisön tavoitteena on assosiaatiosopimusten avulla edistää vakautta ja myönteistä taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä Latinalaisessa Amerikassa. Ulkoasiainvaliokunta pitää tärkeänä, että sopimus perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion kunnioittamiseen sekä kestäväen kehityksen edistämiseen. Sopimuksen kolme pääosaa ovat poliittinen vuoropuhelu, yhteistyö ja kauppa.

Sopimuspuolten välillä aloitetaan säännöllinen poliittinen vuoropuhelu demokraattisten arvojen edistämiseksi. Osapuolet pyrkivät ulko- ja turvallisuuspolitiikassa sovittamaan kantansa yhteen ja tekemään yhteisiä aloitteita sekä toimivat yhteistyössä terrorismin vastustamiseksi.

Yhteistyöalue on sopimuksessa määritelty erittäin kattavasti, se kattaa erityisesti politiikan, kaupan, talouden, rahoituksen, tieteen, tekniikan, kulttuurin ja julkishallinnon yhteistyön sekä yhteistyön sosiaalialalla. Yhteistyön yleisiä tavoitteita ovat institutionaalisten valmiuksien lujittaminen demokratian, oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseksi ja sosiaalisen kehityksen edistäminen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että EU:n ja Chilen välinen assosiaatiosopimus on kaupan osalta kattavampi kuin yksikään aikaisempi sopimus. Valiokunta viittaa tässä yhteydessä komission esityksistä EY:n ja sen jäsenvaltioiden assosiaatiosopimuksiksi Mercosur-maiden ja Chilen kanssa antamaansa lausuntoon UaVL 4/1999 vp, jossa valiokunta totesi, että keskeisenä tavoitteena on EU:n kilpailuaseman säilyttäminen alueel-

la suhteessa Yhdysvaltoihin. Esityksen mukaan sopimuksen tavoitteena on tavarakaupan vapauttaminen asteittain ja vastavuoroisesti 1994 tehdyn tullitariffeja ja kauppaa koskevan GATT-yleissopimuksen mukaisesti sekä tavarakaupan helpottaminen, palvelukaupan vapauttaminen vastavuoroisesti palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) mukaisesti, investointiympäristön ja sijoittautumisedellytysten parantaminen, juoksevien maksujen ja pääomanliikkeiden vapauttaminen, julkisten hankintojen markkinoiden avaaminen, teollis- ja tekijänoikeuksien riittävä ja tehokas suoja sekä kilpailualan yhteistyömekanismien ja riitojenratkaisumekanismien perustaminen.

Euroopan yhteisö on Chilen tärkein vientialue. Vuonna 2001 maan viennistä 26,1 prosenttia suuntautui Euroopan yhteisöön. Tärkeimpiä vientikohteita yhteisön maista ovat Iso-Britannia, Italia, Ranska, Alankomaat ja Saksa. Euroopan yhteisön osuus Chilen tuonnista on 18,5 prosenttia. Chile on yksi Suomen merkittävimmistä kauppakumppaneista Latinalaisessa Amerikassa. Vuonna 2002 Suomen vienti Chileen oli 115,1 miljoonaa euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli 40 miljoonaa euroa. Tuonti puolestaan nousi edellisvuodesta vajaat 20 miljoonaa euroa ollen 91,5 miljoonaa euroa.

Sopimuksen vaikutus Suomen ja Chilen väliseen kauppaan tarjoaa esityksen mukaan suomalaiselle teollisuudelle entistä paremmat vientiedellytykset erityisesti kaivosteollisuuden ja metsäteollisuuden koneiden ja laitteiden viennissä. Sopimuksessa määritelty tullien poistaminen antaa tasavertaisen aseman suomalaisille vientiyrityksille suhteessa kolmansien maiden yrityksiin. Investointiedellytysten ja pääoma-liikkeiden vapauttamisen parantamisella on myönteisiä vaikutuksia maassa toimiville tai sinne sijoittumaan pyrkiville suomalaisyrityksille.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Brysselissä 18 päivänä marraskuuta 2002 tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden

sekä Chilen tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotus hyväksytään muutamattomana.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
vpj. Mari Kiviniemi /kesk
jäs. Ulla Anttila /vihr
Jouni Backman /sd
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Kimmo Kiljunen /sd
Eero Lankia /kesk

Petri Neittaanmäki /kesk
Kalevi Olin /sd
Maija Perho /kok
Suvi-Anne Siimes /vas
Ben Zyskowitz /kok
vjäs. Ilkka Kanerva /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.